

Summary: Preliminary results of neck-banding of Greylag Geese *Anser anser* at the Kiszko-wo Fish Ponds. Marking of Greylag Geese *Anser anser* with colour neck-bands provides an opportunity of obtaining numerous resighting records, which significantly widens the knowledge of the biology and ecology of this species. In 2012, 47 individuals were neck-banded at the Kiszko-wo Fish Ponds. Until January 2013, 409 resighting records of 45 individuals were obtained. Nine birds were observed in Poland outside the ringing site. Outside the country, the birds marked in Kiszko-wo were recorded in Germany – 21 individuals (45%), the Netherlands – 6 individuals (14%) and Sweden – 1 individual (2%). At least 6 birds migrated to wintering sites in the Netherlands, and 6 other birds remained for winter in Poland, of which 3 stayed within 7 km from the ringing site. It has been revealed that 10 individuals, after leaving the Kiszko-wo Fish Ponds in the summer, returned to this place during the autumn migration. The Greylag Goose neck-banding project will be continued in subsequent years. A large number of marked birds will enable to study the post-breeding and post-moult dispersal of Greylag Geese nesting in Wielkopolska.

Literatura

- Krąkowski B., Śliwa P., Wylegała P. 2005. Ptaki stawów rybnych w okolicach Kiszko-wo i Rybna (Wielkopolska) w latach 2001–2005. Rocz. Nauk. PTOP „Salamandra” 9: 49–60.
- Witkowski J. 1991. Wstępne wyniki znakowania obrożami gęgaw *Anser anser* w dolinie Baryczy w latach 1988–1989. Ptaki Śląska 8: 18–25.

Bartosz Krąkowski

ul. Szkolna 23a, 62–280 Kiszko-wo
krakowskibartosz@wp.pl

Adam Loręcki

Rościno 28, 62–085 Skoki
adamadamex@onet.pl

Mandarynka *Aix galericulata* nowym gatunkiem lęgowym w Wielkopolsce

Daniel Cierplikowski, Kinga Cierplikowska, Adam Stankowski

W dniu 5.07.2011 w trakcie spływu kajakiem po Kanale Ślesieńskim w okolicy miejscowości Mielnica Duża (pow. koniński), stwierdzono samicę mandarynki *Aix galericulata* wodzącą 6 wyrośniętych piskląt (DC, KC). Ptaki początkowo przebywały na brzegu w towarzystwie samicy krzyżówki *Anas platyrhynchos*, ale zaniepokojone obecnością obserwatorów zeszły do wody i schroniły się w szuwarach. Ptaki obserwowano przez lornetkę 10x42 z odległości 20–30 m przez około 10 minut. Obserwacja została udokumentowana fotograficznie. Jest to pierwsze stwierdzenie gniazdowania tego gatunku w Wielkopolsce.

W roku 2012 na niewielkich stawach w miejscowości Siedlec (pow. gostyński), wykryto drugie stanowisko lęgowe tego gatunku (AS). Po raz pierwszy napotkano 25.04 – 1 samca, a 2.05 – 1 parę. Podczas kolejnych wizyt okazało się, że samica prowadziła znacznie bardziej skryty tryb życia niż samiec, każde zbliżenie obserwatora na mniejszą odległość kończyło się jej szybką ucieczką w przybrzeżną roślinność. Samca można było obserwować przez cały dzień, natomiast samicę z reguły wcześniej rano lub wieczorem. W dniu 27.05 stwierdzono samicę wodzącą 16 piskląt (fot. 1). Po raz ostatni samca widziano 25.05, a samicę z 8 pisklętami 27.07. Prawdopodobnie mandarynka gniazdowała

Fot.1. Samica mandarynki *Aix galericulata* z pisklętami na stanowisku lęgowym w miejscowości Siedlec (© Adam Stankowski) - Female Mandarin Duck *Aix galericulata* with young at the breeding locality in Siedlec

w starych dziuplastych wierzbach nad innym stawem oddalonym 150–200 m od miejsca obserwacji. Poziom wody w nim był bardzo niski, stąd możliwe, że samica przeprowadziła pisklęta na większe stawy.

Naturalny zasięg występowania mandarynki obejmuje głównie Chiny i Japonię oraz wschodnią część Rosji, gdzie gnieździ się w dziuplach w pobliżu wód z gęstą, nadbrzeżną roślinnością. W Europie pierwsze mandarynki introdukowano w wieku 18. na Wyspach Brytyjskich. Obecnie najliczniej gniazduje w Wielkiej Brytanii, natomiast mniej licznie w innych krajach Europy Zachodniej (Lewer 1997). W Niemczech w roku 2005 stan populacji lęgowej oceniono na 350-450 par, gniazduje tam niemal we wszystkich krajach związkowych, najliczniej w Berlinie i Brandenburgii (Bauer & Woog 2008).

Mandarynka ma w Polsce status gatunku wyjątkowo lęgowego, a pierwsze przypadki gniazdowania w kraju zanotowano w roku 2001 w Parku Łazienkowskim w Warszawie, gdzie gniazdowała też w kolejnych latach, a następnie jej populacja zaczęła się rozrastać (Tomiałojć & Stawarczyk 2003, Zieliński 2007). Poza Warszawą tylko raz na rzece Nowy Rów w pow. średzkim na Dolnym Śląsku stwierdzono w roku 2008 – 1 samicę wodzącą pull./juv. (Komisja Faunistyczna 2009). W latach 1993-2007 w Wielkopolsce odnotowano mandarynkę 10 razy, a od roku 2008 notowana jest już corocznie, głównie w miastach (Żurawlew & Radziszewski 2012).

Summary: Mandarin Duck *Aix galericulata* – a new breeding species for Wielkopolska. In 2011 and 2012, the first two cases of successful breeding of Mandarin Duck *Aix galericulata* in Wielkopolska were recorded. The first breeding took place in Mielnica Duża (Konin County), and the second one in Siedlec (Gostyń County).

Literatura

Bauer H.-G., Woog F. 2008. Nichtheimische Vogelarten (Neozoen) in Deutschland, Teil I: Auftreten, Bestände und Status. Vogelwarte 46: 157-194.

- Lewer Ch. 1997. Mandarin *Aix galericulata*. In: Hagemeyer E. J. M., Blair M. J. (eds.). The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. T&AD Poyser, London, p. 85.
- Komisja Faunistyczna 2009. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2008. Raport nr 25. Not. Orn. 50: 111-142.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.
- Zieliński P. 2007. Mandarynka *Aix galericulata*. W: Sikora A., Rohde Z., Gromadzki Z., Neubauer G., Chylarecki P. (red.). Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985-2004. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań, s. 530.
- Żurawlew P., Radziszewski M. 2012. Wielkopolski Raport Ornitologiczny nr 1. Podsumowanie roku 2009. Ptaki Wielkopol. 1: 177-201.

Daniel Cierplikowski, Kinga Cierplikowska

Dobrosłowo 13, 62-530 Kazimierz Biskupi
dcierplikowski@wp.pl, kcierplikowska@wp.pl

Adam Stankowski

ul. Dworcowa 1/3, 63-740 Kobylin
haad@poczta.onet.pl

Pierwsze lęgi szablodzioba *Recurvirostra avosetta* w Wielkopolsce

Bartosz Krąkowski, Karol Drab

W roku 2012 stwierdzono dwa pierwsze przypadki gniazdowania szablodzioba *Recurvirostra avosetta* w Wielkopolsce. Obydwa lęgi miały miejsce w żwirowniach i zakończyły się sukcesem.

Pierwsze ze stanowisk znajdowało się w żwirowni w Borówku (gm. Pobiedziska, pow. poznański). Żwirownia ta ma powierzchnię około 1 ha. Wiosną w roku 2012 zaprzestano jej użytkowania i poddano rekultywacji. Dno żwirowni w około 80% było wypełnione wodą, a maksymalna jej głębokość dochodziła do 2 m. W zbiorniku znajdowały się liczne wypłcenia, stwarzające dogodne warunki do żerowania ptaków siewkowych, w tym dwie wysepki. Szablodzioby przystąpiły do lęgu na mniejszej z nich, o powierzchni około 2 m². Na stanowisku tym ptaki stwierdzono po raz pierwszy 2.05.2012 (R. Łukasik). Pierwsze jaja w gnieździe zostały złożone 12 lub 13.05, a 16.05 zniesienie było kompletne i składało się z 4 jaj. Para odchowala wszystkie 4 pisklęta do etapu lotności. Do dnia 10.07.2012 na terenie żwirowni obserwowano ptaki dorosłe z 4 lotnymi młodymi, a do 9.08.2012 kilkakrotnie widywano w żwirowni jednego ptaka dorosłego z jednym młodym.

Drugie stanowisko wykryto w nieużytkowanej żwirowni w Rosku (gm. Wieleń, pow. czarnkowsko-trzcianiecki). Zasięg odkrywki wynosił 10 ha. Około połowy jej powierzchni zajmowały płytkie rozlewiska (do 0,5 m głębokości) z licznymi wysepkami i wypłczeniami. W dniu 16.05.2012 zaobserwowano parę szablodziobów przebywającą w pobliżu kamienisto-żwirowej wysepki (KD). Następnego dnia podczas kontroli żwirowni znaleziono gniazdo z 2 jajami, w którego pobliżu przebywały 2 niepokojące się ptaki dorosłe (KD, J. Wyrwał). W okresie 10-13.06.2012 wykluły się trzy pisklęta (fot. 1), a czwarte jajo było najprawdopodobniej niezależone. Po raz ostatni 1 ad. wraz z 3 lotnymi młodymi obserwowano 19.07.2012.